UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

De Clericis Conivgatis. Titvlvs III.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62953

Visual Library

nem factam in jure, aut per evidentiam rei, quæ tergiverſatione aliqua celari non poſſit.

DE CLERICIS CONIVGATIS.

TITVLVS III.

CAP. I.

Matrimonium contractum per clericum exiſtentem in ſacris, non tenet: ſecus in minoribus, ſed tunc cogitur dimittere beneficium.

Alexander III.

SI qui *a* clericorum infra Subdiaconatum acceperint uxores, ipſos ad relinquenda beneficia eccleſiaſtica, & retinendas uxores diſtrictione eccleſiaſt. compellatis: Sed ſi in Subdiaconatu *b* & aliis ſuperioribus ordinibus uxores accepiſſe noſcuntur, eos uxores dimittere, & pœnitentiam agere de commiſſo, per ſuſpenſionis & excommunicationis ſententiam compelle procuretis.

CAP. II.

Conjugatus ad adminiſtrationem, & ad ordinem eccleſiaſticum, vel beneficium non promovetur, niſi caſtitatem promittat, & non ſit digamus.

Idem *Herfor. Epiſc.*

SAne: [1 & j.] Provideas *c* attentius, ne deinceps clericus conjugatus ad eccleſiaſtica beneficia, vel ſacros ordines, aut adminiſtrationes eccleſiaſticas admittatur: Niſi fortè caſtitatem voveret perpetuam, & qui unicam & virginem habuiſſet uxorem.

[1 *De clericis inferiorum ordinum qui in conjugio conſtituti dum eccleſiaſtica beneficia ex conceſſione prædeceſſorum habuerunt, à quibus ſine magno diſcrimine ac effuſione ſanguinis non poſſunt privari: ſic id ducimus reſpondendum, ut.*]

CAP. III.

Si clericus in minoribus beneficiatus matrimonium contrahat, privatur beneficio, & quod dedit eccleſia, ſibi reſtituitur. h.d. Et in hoc ultimo eſt caſus not. & multum allegabilis.

Idem *Verulan.* d *Epiſcopo.*

QVod *e* à te: [1 & *infra.*] Vtrum clerici infra Subdiaconatus ordinem conſtituti, qui contineri carnis devicti vitio non valentes, uxores accipiunt, eccleſiaſtico beneficio canonicè debeant ſpoliari. Id volumus tenere, quòd cùm ſimul voluptatibus & carnalibus deſideriis, ac divinis & eccleſiaſticis obſequiis vacare non valeant, ob immunditiam ſuam eccleſiaſticis ſacramentis indigni tractandis, eccleſiaſticis proculdubio beneficiis ſunt privandi. Sanè ſi eccleſiis, quibus *f* intitulati fuerant, de poſſeſſionibus aut aliis bonis aliqua contuliſſe noſcuntur: cùm ab earundem eccleſiarum miniſterio fuerint & beneficio ſequeſtrati: ad ipſos recta via debent abſq; contradictione redire.

[1 *Quod fraternitatis tuæ quærit induſtria.*]

CAP. IV.

Tracta pœnitentia, diſpenſant Epiſcopi cum ſacerdotibus, qui matrimonium de facto contraxerunt.

Idem.

SAne *g* ſacerdotes illi, qui nuptias contrahunt, quæ non nuptiæ, ſed contubernia ſunt potius *h* nuncupanda: poſt longam pœnitentiam, & vitam laudabilem continentes, officio ſuo reſtitui poterunt, & ex indulgentia ſui Epiſcopi ejus executionem habere.

CAP. V.

Auferenda ſunt clerico beneficia, quæ habebat tempore contractis matrimonii: collata verò poſtmodum ſcienter per Epiſcopum, per eundem auferri non poſſunt, ſed per ſuperiorem. h.d.

Innocentius III. *Norvicen. Epiſc.*

DIverſis *a* fallaciis: [1 & *infra.*] Accepimus autem, quòd quidam clerici tuæ diœceſis, qui matrimonium contraxerunt, eccleſiaſtica beneficia detinere contendunt: in quorum converſatione cithara cum Pſalterio malè concordat. Cùm ergo vir cogitet quomodo placere poſſit uxori, & ideò minus, quæ Dei ſunt valeat cogitare, cùm quaſi diviſus in duo *b* plenam ſui non habeat poteſtatem: ut ei, à quo ſtipendium recipit plenius famuletur, mandamus, quatenus hujuſmodi clericos beneficiis eccleſiaſticis, quæ in tua diœceſi ſunt adepti, prives app. re. præſertim cùm rerum eccleſiaſticarum ſubſtantia per tales ſoleat deperire. Niſi fortè tu talibus ſcienter contuleris eccleſiaſtica beneficia: quibus eos non per te, ſed per *c* ſuperiorem decernimus ſpoliandos.

[1 *Homines circumventi, Deo & mammonæ famulare conantur. Cùm tamen ſecundùm Evangelicam veritatem nemo poſſit duobus Dominis ſervire, quoniam ſi unum dilexerit, alium habebit exoſum, aut uno contempto, alium ſuſtinebit.*]

CAP. VI.

Filius ſacerdotis Græci ex uxore genitus licitè inter Latinos promovetur, ſi ſcandalum non obſiſtat. h.d. Et eſt caſus notabilis.

Idem *d Archerontino Epiſcopo.*

CVm olim *e* ad noſtram audientiam perveniſſet, quòd canonici Anglorien. *f* cantorem *g* Tricaricen. ſibi elegerant in paſtorem: [1 & *infrà.*] Licet tibi de forma electionis canonicæ, ac idoneitate perſonæ, in aliis *h* conſtitiſſet: movit te tamen, quòd cùm pater ejus Græcus fuerit *i*, & juxta ritum Græcorum uxorem duxerit *k* in minoribus ordinibus conſtitutus, cantorem ipſum ex uxore legitima in ſacerdotio ſuſcepiſſet. Nos igitur attendentes, quòd Orientalis eccleſia votum continentiæ non admiſit, quoniam Orientales in minoribus *l* ordinibus contrahunt, & in ſuperioribus utuntur matrimonio jam contracto: mandamus, quatenus niſi pro eo, quòd inter Latinos Græci hujuſmodi converſantur, regionis conſuetudo repugnet, ſi aliud canonicum *m* non obſiſtat, ad confirmationem & conſecrationem ejuſdem ſine dubitatione procedas.

[1 *Tibi dedimus in mandatis, ut examinata electione diligentius, & perſona, ſi electionem canonicam, & perſonam idoneam invenires, electionem ipſam auct. Apoſt. confirmares, ſicut Metropolitanus in cæteris proceſſurus.*]

CAP. VII.

Clericus conjugatus non beneficiatus, non cogitur deferre tonſuram.

Idem *Epiſcopo Pictavienſ.*

IOannes *n* nobis conquerendo monſtravit, quòd tu eum, quanquam jamdudum uxorem legitimam duxerit, pro eo, quòd priùs in acolythum fuerat ordinatus, compellere niteris, ut tõſuram deferat clericalem, ex qua

---

a *Ca.1. eod. tit. in 1. compil. poſt conc. Later. ſub Alex.3. c.2.* b *Tales ex hoc facto ſuſpecti fiunt de hæreſi. Bern. Dias in pract. crim. cap. 104.* c *Ca.3. eod. tit. in 1. comp. poſt conc. Lat. p.18. can.5.* d *Veneran. al. Verulen. al. Velinen. al. Verulacen.* e *Ca.5. eod. tit. in 1. compil. & poſt conc. Lat. ſub Alex.3. p.50. c.7.* f *attitulati.* g *Ca.1. eod. tit. in 2. compil. vid. Felin. in ca. ita nos. de jurejur.* h *laudanda.*

a *Ca.1. eod. tit. in 3. compil. ubi legitur Archiep. Norvvicenſi, malè.* b *Vid. leg. ſi plures. ff. de pac.* c *In Cod. Barb. ſed per ſup. tuum.* d *alit. Archeronen.* e *Ca.2. eod. titul. in 3. compilatione.* f *Aglon.* g *Triacanen.* h *& in aliis.* i *fuerat.* k *duxerat.* l *in minor. conſtituti contrahunt.* m *Vox, canonicum, deeſt in antiquioribus.* n *De materia hujus decreti, vid. Geminia. in c.1. eod. tit. in 6. & Lapum alleg. 40.*

inter ipſum & uxorem ſuam poſſet ſcandalum generari, cùm de conſuetudine terræ tuæ clerici uxorati non cogantur inviti portare tonſuram. Quoniam igitur idem etiam tonſuratus non poteſt privilegio clericali gaudere: mandamus, quatenus ipſum ſuper tonſuratione hujuſmodi non moleſtes, dummodo nullum percipiat beneficium eccleſiaſticum, cujus ratione teneatur clericalem deferre tonſuram: quia cùm eum oporteat ſecularibus negotiis immiſceri, tonſura ipſius ſecularia exercentis videretur profectò in miniſterii noſtri vituperium redundare.

CAP. VIII.

Uxorati non admittuntur ad eccleſiaſticas dignitates, & coguntur dimittere, quas habent.

Idem.

CUm *a* decorem: *& infrà.* Eos qui ſunt publicè uxorati, non admittatis de cæterò ad eccleſiaſticas dignitates: dimiſſis abeis, quas non poſſunt ſine pravo exemplo & gravi ſcandalo retinere.

CAP. IX.

Clerici conjugati, in rebus ſuis non gaudent privilegio clericali.

Honor. III. *H. quondam Reginæ Anglorum.*

EX parte tua fuit propoſitum, quòd nonnulli literati terræ tuæ (habitu & tonſura clericali *b* relictis) publicè ducunt *c* uxores: [1 *& infrà.*] Vt tamen conſuetis inſtitutis & debitis obſequiis te defraudent, tonſuram *d* reſumunt abjectam: [2 *& infrà.*] Quidam etiam accepta prima tonſura ſimiliter contrahunt: & eandem tonſuram deferunt, ut eodem *e* prætextu excuſari valeant à prædictis: [3 *& infrà.*] Cùm igitur reddenda ſint, quæ ſunt Cæſaris, Cæſari, & quæ ſunt Dei, Deo: æquanimiter duximus tolerandum, ſi *f* à talibus juſtitias debitas velut ab aliis uxoratis exigas & ſervitia conſueta.

[1 *De his quæ hujus mundi ſunt ſoliciti, & quomodo placeant uxoribus exiſtentes: qui licet negotiationibus & aliis negotiis ſecularibus inſiſtant.*]

[2 *Quatenus ipſius prætextu ab hujuſmodi ut clerici excuſentur, quanquam non militant Domino, ſed potius mundo, ut cæteri uxorati.*]

[3 *Et ven. f. n. Epiſc. & dil. fi. Decanus & Archidia. & capitulum Conomanenſe ipſos tanquam clericos in ſubtractione ſervitiorum tuorum fovere nituntur, in tuum præjudicium & gravamen.*]

CAP. X.

Si clericus in minoribus militet, non eſt cogendus deferre tonſuram vel habitum clericalem.

Idem *g*.

VT conſultationi *h* tuæ breviter ſatisfiat, reſpondemus, quòd R. miles tuæ diœceſis, qui olim cùm in minori eſſet conſtitutus ætate, tonſuram tantùm & coronam clericalem aſſumpſit, non eſt cogendus deferre habitum clericalem.

DE CLERICIS NON *i* RESIDENTIBUS IN ECCLESIA VEL PRÆBENDA.

TITULUS IV.

CAP. I.

Epiſcopo non licet ſine licentia Papæ tranſire ad alium Epiſcopatum, ipſum acceptando, aliàs privatur habito & ambito. hoc intendit cum gloſſa.

Ex concilio Sardicenſi *k*.

NOn liceat Epiſcopo de civitate ſua [illegible] ad aliam.

Manifeſta eſt enim cauſa, pro quo facere hoc [illegible]. Cùm nullus ſit inventus Epiſcopus, qui ad [illegible] majori civitate tranſiret.

CAP. II.

Deponitur Cardinalis, qui in ſuo titulo non reſidet. h. d. [illegible] iſte textus multùm notabilis.

Leo IV. *a*

EX geſtis *b*: [1 *& infrà.*] In qua ſynodo [illegible] Presbyter Cardin. titu. beati Marcelli ab [illegible] canonicè eſt depoſitus. Eo quòd parœciam [illegible] annos quinque, contra canonum inſtituta deſeruit, [illegible] alienis uſque hodie demoratur.

[1 *Ro. Pontificum conſilio Lotharii & Ludovici Imperatorum Sanctam & Ven. LXVII. Epiſcoporum in eccleſia bea. Petri [illegible] nodum congregavit.*]

CAP. III.

Uni plures dignitates vel eccleſiæ conferri non debent, [illegible] eſt conferenda illi, qui reſidere & regere valeat per ſeipſum: [illegible] perdit eccleſiam, & donans conferendi poteſtate privatur.

Ex concilio Lateranen. *c*

QVia nonnulli *d* modum avaritiæ non ponentes, dignitates diverſas eccleſiaſticas & plures eccleſias parœciales, contra ſacrorum canonum inſtituta [illegible] tur accipere, ut cùm unum officium vix implere ſufficiant, ſtipendia ſibi vindicent plurimorum: ne id de cæterò fiat *e*, diſtrictius inhibemus. Cùm igitur eccleſia vel eccleſiaſticorum miniſterium *f* committi debuerit, talis ad hoc perſona quæratur, quæ reſidere in loco, & curam ejus per ſeipſam valeat exercere. Quod ſi aliter actum fuerit, & qui receperit, quod contra ſacros canones *g* accepit, amittat: & qui dederit, largiendi poteſtate privetur.

CAP. IV.

Præſentatus ad eccleſiam non confirmatus, ſi apparet, [illegible] lit reſidere, non debet inſtitui per ſuperiorem: confirmatus [illegible] non juſta cauſa non reſidens, privatur, appellatione remota.

Alexander III. *Eboracen. Archiepiſcopo.*

REIatum *h* eſt nobis, quòd cùm in Lateran. concilio ſtatutum ſit, ut perſonæ tali eccleſia vel beneficium eccleſiaſticum conferatur, quæ reſidere in loco, & curam ejus per ſe valeat exercere, nonnulli ad eccleſias [illegible] tati hoc ſe poſſe adfirmant, ſed efficere [illegible]: [1 *& infrà.*] Cùm [igitur] verba accipiendi [illegible] effectu, tales ſi præſentati fuerint, non debent [illegible] & admiſſi poterunt amoveri: niſi fortè de [illegible] rum prælatorum, vel ſtudio literarum, vel pro aliis honeſtis cauſis contigerit eos abeſſe: nec patrocinari debet eis appellationis diffugium, ſi contra hujuſmodi [illegible] tionem decreti fuerit interjectum *i*.

[1 *Ideò nos conſulere voluiſti, an propter hoc poſſis [illegible] catos repellere, vel inſtitutos adpe. ſub. removere. Tuæ igitur prudentiæ innoteſcat quòd.*]

CAP. V.

Breve eſt, nec poteſt brevius ſummari.

Idem *Eboracen. Archiepiſcopo.*

FRaternitati *k* tuæ: [1 *& infrà.*] Præterea clericum alterius diœceſis abſque commendatitiis literis [illegible] Epiſcopi non debes recipere, niſi pro eo receperis [illegible] poſt. ſed. *l* mandatum.

a *Ca. 4. de vit. & hon. cler. in 3. comp.* b *dimiſſis.* c *duxerunt.* d *reaſſumunt.* e *eo prætext. Matth. 22. Marc. 12. Luc. 23.* f *al. ut à tal. ſed in antiquis ita legitur ut eſt impreſſum.* g *ep. Lingonenſi.* h *Vid. notas noſtras in hanc decr.* i *Vid. conc. Trid. ſeſſ. 6. de reform. c. 1. & 2. & ſeſſ. 23. de reform. c. 1.* k *Conc. Sardic. c. 1. Burch. l. 1. dec. c. 79. Ivo p. 5. c. 185.*

a *al. tertius.* b *Ca. 1. eod. tit. in 1. compil.* c *Concil. Lateran. ſub Alexand. 3. c. 13. nam cùm aliud non dicatur, [illegible] dum de Lateran. ſub Alex. 3.* d *Ca. 3. eod. tit. in 1. comp.* e *[illegible] ita: ut id de cætero non fiat.* f *officium.* g *receperit.* h *Ca. [illegible] eod. tit. in 1. comp. & poſt conc. Lat. ſub Alex. 3. p. 13. c. 1.* i *[illegible] l. ſi qua pœna. cum concord. ff. de verb. ſignif.* k *Ca. [illegible] in 2. comp.* l *Apoſt. ſedis.*

[1 Dudum